

KAASKIRI JA TÄIENDAVALD SEISUKOHAD

Seoses 9.03.2026 esitatud kaebusega 4.03.2026 Vabariigi Valimiskomisjoni koosoleku otsuse kohta keelata vaatlejal koosoleku salvestamine, esitan käesolevaga täiendavad seisukohad ning lisad.

1. Täiendavad märkmed koosoleku kulgu kohta

Kaaskirjale on lisatud teise koosolekul viibinud vaatleja koostatud märkmed (Lisa 1), mis kirjeldavad detailsemalt 4.03.2026 koosoleku kulgu, selle algust ja korraldust. Lisatud materjalid näitavad, et koosoleku tegelik algus ja arutelu kulg ei kajastu Vabariigi Valimiskomisjoni 10.03.2026 avaldatud protokollis täielikult ega täpselt. Samuti ilmneb, et koosoleku ettevalmistus ja läbiviimine ei võimaldanud vaatlejatel aruteluga sisuliselt suhestuda. Seetõttu toetavad lisatud märkmed kaebuses esitatud väidet, et koosoleku hilisem täpne rekonstrueerimine üksnes protokollil alusel on keeruline ning salvestamine oleks taganud arutelu parema kontrollitavuse.

2. Salvestamise erinevad eesmärgid

Kaebaja rõhutab, et tuleb eristada kahte salvestamise olukorda:

- **Avalikuks kasutamiseks salvestamine** – sellisel juhul tuleb arvestada isikuandmete kaitse nõudeid, sh kohalolijate teavitamist. Kaebaja teavitas koosolekul viibijaid kavatsusest salvestada ja küsis nende seisukohti, kuid luba ei antud. Kaebaja protestis keelu vastu ja rõhutas oma õigust menetluse dokumenteerimiseks.
- **Salvestamine menetluse jaoks** – see on seotud õiguskaitse eesmärgiga, st sündmuste dokumenteerimisega võimalikuks vaidluseks. Riigikohus on rõhutanud, et menetlusosalisel võib olla õigus oma õiguste kaitseks salvestada (vt Riigikohtu üldkogu lahend 5-25-7/29). Vabariigi Valimiskomisjon ei kaalunud salvestamise keelamisel seda olukorda, vaid piirdus peamiselt avaliku levitamise kaalutlustega.

3. Kaebetähtaja ja protokollil koostamise probleem

Valimiskaebuste esitamise tähtaeg on lühike (3 tööpäeva). 4.03.2026 koosoleku protokoll valmis alles 10.03.2026, st pärast kaebuse esitamise tähtaja möödumist. Seetõttu ei olnud kaebajal võimalik protokollil kasutada kaebuse koostamisel ega tugineda selles kajastatud asjaoludele.

Olukord tähendab, et isikud, kes koosolekul ise ei viibinud, ei saanud kaebetähtaja jooksul teada koosoleku tegelikust sisust ning neil puudub seetõttu võimalus kaebeõigust kasutada. Selline asjaolu toetab ka argumenti, et koosoleku salvestamine menetluse dokumenteerimiseks oli vajalik ja VVK otsus keelata salvestamine muutis õiguskaitse tõhusa teostamise praktiliselt võimatuks nii koosolekul mitteosalenute kui ka kohalviibijate jaoks.

4. Lisatud materjalid

Lisa 2: valimiskaebus_2026_5_riigikohus_vastuväited.asice – teise koosolekul viibinud vaatleja koostatud märkmed 4.03.2026 Vabariigi Valimiskomisjoni koosoleku kohta.

Palun kohtul lisatud materjale arvesse võtta kaebuse lahendamisel.

Lugupidamisega

Kaspar Kartanas

allkirjastatud digitaalselt - 13.03.2026